

Katedra speciální pedagogiky

Pedagogická fakulta, Univerzita Karlova

Okruhy ke státní navazující magisterské zkoušce:

Speciální pedagogika pro učitele 2. stupně základních škol a střední školy

Speciální pedagogika s didaktikou

1. *a) Strategie ve vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v nerestriktivních podmínkách, odkazy reformní pedagogiky a příklady současné praxe založené na důkazech.*
b) Hodnocení, podpora a rozvoj poznávacích funkcí a specifických dovedností žáků s lehkým mentálním postižením v individuální intervenci školního speciálního pedagoga.
2. *a) Systém podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, aplikace podpůrných opatření, revize doporučení ke vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami.*
b) Hodnocení, podpora a rozvoj poznávacích funkcí a specifických dovedností žáků s postižením zrakového vnímání v individuální intervenci školního speciálního pedagoga.
3. *a) Úpravy metod, organizace vzdělávání, předměty speciálně pedagogické péče pro žáky se SVP, příklady pedagogické praxe založené na důkazech.*
b) Hodnocení, podpora a rozvoj poznávacích funkcí a specifických dovedností žáků s PAS v individuální intervenci školního speciálního pedagoga.
4. *a) Formativní hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v kontextu plnění cílů vzdělávání a očekávaných výsledků učení žáků v heterogenních třídách, příklady praxe založené na důkazech*
b) Hodnocení, podpora a rozvoj komunikačních kompetencí a podpora začleňování žáků s odlišným mateřským jazykem v individuální intervenci školního speciálního pedagoga.
5. *a) Snižování emoční zátěže pedagogů při práci s žáky s problémovým chováním, práce s pravidly v heterogenních třídách, možnosti školní mediace, příklady praxe založené na důkazech.*
b) Hodnocení, podpora a rozvoj poznávacích funkcí a specifických dovedností žáků s postižením sluchového vnímání v individuální intervenci školního speciálního pedagoga.
6. *a) Inkluzivní didaktika, terminologické vymezení, definiční okruhy, dimenze a znaky inkluzivní didaktiky.*

- b) Hodnocení, podpora a rozvoj specifických dovedností žáků s tělesným postižením a s nepříznivým zdravotním stavem v individuální intervenci školního speciálního pedagoga.*
7. *a) Vyučovací metody a formy práce s žáky v heterogenních třídách, uplatňování principu diferenciacce a individualizace ve výuce, příklady pedagogické praxe založené na důkazech.*
- b) Podpora a rozvoj komunikačních dovedností žáků s narušenou komunikační schopností v individuální intervenci školního speciálního pedagoga.*
8. *a) Univerzální design ve školách, příprava bezpečného prostředí a podpora wellbeingu ve třídách jako součást inkluzivních přístupů ve vzdělávání.*
- b) Hodnocení, podpora a rozvoj poznávacích funkcí žáků se specifickými poruchami učení a chování v individuální intervenci školního speciálního pedagoga.*
9. *a) Nastavení hodnotícího systému školy v oblasti inkluzivní politiky, kultury a praxe, supervize, poradenství a kolegiální feedback učitelů ve škole.*
- b) Hodnocení, podpora a rozvoj specifických dovedností žáků se znevýhodněním vyplývajícím z jiných životních podmínek (sociálně ekonomických, kulturních, jazykových aj.) v individuální intervenci školního speciálního pedagoga.*
10. *a) Flexibilní žákovské skupiny v inkluzivní třídě, skupinové práce a žákovské kooperace se zapojením žáků se SVP.*
- b) Hodnocení, podpora a rozvoj poznávacích funkcí žáků nadaných a mimořádně nadaných v individuální intervenci školního speciálního pedagoga.*
11. *a) Zapojení asistenta pedagoga ve třídě, jeho metodické vedení a kontrola, společná příprava s učitelem na vyučování, příklady tuzemské i zahraniční praxe založené na důkazech.*
- b) Koncepce školního poradenského pracoviště, komunikace a spolupráce na školním poradenském pracovišti, se školským poradenským zařízením aj. externím pracovištěm, s rodiči žáků a s pedagogickými pracovníky školy.*
12. *a) Profesionální profil inkluzivního pedagoga, evropský rámec a výsledky souvisejících profesniografických výzkumů v ČR i v zahraničí.*
- b) Hodnocení, podpora a rozvoj osobnostně-sociálních a socio-emočních dovedností žáků s problémovým chováním, víceúrovňová podpora chování žáka, aplikace PBIS jako součást intervence školního speciálního pedagoga.*

Nedílnou část SZZ tvoří obhajoba speciálně pedagogického portfolia, v němž student doloží svůj dosavadní profesní vývoj v oboru speciální pedagogika a podá ucelený obraz o aktuální úrovni svých profesních kvalit získaných v předmětech oborové speciálně pedagogické praxe a na souvisejících praxích na základních a středních školách.

Literatura:

ADAMUS, P. *Metodika hodnocení kvality inkluzivní školy* [Methodology of Quality Evaluation of Inclusive Schools]. Opava: Slezská Univerzita, 2015.

BARTOŇOVÁ, M., VÍTKOVÁ, M. *Společné vzdělávání orientované na posílení kompetencí učitelů a žáků v inkluzivním prostředí školy*. Brno: Masarykova univerzita, 2017. ISBN 978-80-210-8757-6, s. 29-112.

BARTOŇOVÁ, M., VÍTKOVÁ, M. *Vzdělávání se zaměřením na inkluzivní didaktiku a vyučování žáků se speciálními vzdělávacími potřebami*. Brno: Masarykova univerzita, 2013. ISBN 978-80-210-6678-6, s. 219-249.

VÍTKOVÁ, M., BARTOŇOVÁ, M. *Specifika ve vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v inkluzivním prostředí základní školy*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2013. 257 s. ISBN 978-80-210-6646-5.

BARTOŇOVÁ, M., PITNEROVÁ, P., BOČKOVÁ, B., DOLEŽALOVÁ, L., KLENKOVÁ, J., PROCHÁZKOVÁ, L., PŘINOSILOVÁ, D., RÖDEROVÁ, P., VÍTKOVÁ, M., VOJTOVÁ, V. *Strategie vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami na střední škole*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2012. 221 s. ISBN 978-80-210-6001-2.

BARTOŇOVÁ, M., VÍTKOVÁ, M. et al. *Strategie vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v inkluzivním prostředí základní školy*. Texty k distančnímu vzdělávání. 1. vyd. Brno: Paido, 2016. 27 s. ISBN 978-80-7315-255-0.

BUČILOVÁ KADLECOVÁ, J., KREJČOVÁ, L., MERTIN, V. eds. *Pedagogická intervence u žáků ZŠ*. Praha: WoltersKluwer Česká republika, 2010. ISBN 9788073576035.

ČECH, T., HORMANDLOVÁ, T. *Profesní obraz školního speciálního pedagoga v podmínkách základní školy*. Univerzita Palackého v Olomouci, 2020, ISBN 978-80-244-5861-8.

FELCMANOVÁ, Lenka a Martina HABROVÁ. *Katalog podpůrných opatření: dílčí část: pro žáky s potřebou podpory ve vzdělávání z důvodu sociálního znevýhodnění*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. ISBN 978-80-244-4655-4.

FELCMANOVÁ, L. a kol. *Metodika ke Katalogu podpůrných opatření pro žáky s potřebou podpory ve vzdělávání z důvodu sociálního znevýhodnění*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. ISBN 978-80-244-4672-1. Dostupné z: <http://www.inkluzie.upol.cz/portal/vystupy/>

HÁJKOVÁ, V., STRNADOVÁ, I. *Inkluzivní vzdělávání: teorie a praxe*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2010, 217 s. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-3070-7.

HÁJKOVÁ, V. (ed.). *Asistent pedagoga. Profese utvářená v dialogu*. Vydavatelství PedF UK, 2018.

JANKOVÁ, J. *Katalog podpůrných opatření pro žáky s potřebou podpory ve vzdělávání z důvodu zrakového postižení a oslabení zrakového vnímání: dílčí část*. 1. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. ISBN 978-80-244-4649-3.

JUCOVIČOVÁ, D. *Individuální vzdělávací plán pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami: se specifickými poruchami učení a chování, s mentálním postižením (v MŠ i ZŠ), se sociálním znevýhodněním, z cizojazyčného prostředí*. 1. vyd. Praha: D H, c2009. ISBN 978-808-7295-007.

KALEJA, M. *Determinanty edukace sociálně vyloučených žáků z pohledu speciální pedagogiky*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2014. ISBN 978-80-7464-544-0.

KRATOCHVÍLOVÁ, J. *Inkluzivní vzdělávání v české primární škole. Teorie, praxe, výzkum*. Brno: Masarykova univerzita, 2013. ISBN 978-80-210-6527-7.

KUBÍČKOVÁ, A., LAURENČÍKOVÁ-ŠIMÁČKOVÁ, K. Implementace systému pozitivní podpory chování na základních školách. In: *Řízení školy 1/2021*. Dostupné online [4.1.2021]z <https://www.rizeniskoly.cz/cz/aktuality/implementace-systemu-pozitivni-podpory-chovani-na-zakladnich-skolach.a-7311.html>

KUCHARSKÁ, A., MRÁZKOVÁ, J., WOLFOVÁ, R., TOMICKÁ, V. *Školní speciální pedagog*. Praha: Portál, 2013.

KUCHARSKÁ, A., MRÁZKOVÁ J. (ed.) a kol. *Metodika práce školního speciálního pedagoga zapojeného ve školním poradenském pracovišti*. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, 2014, ISBN 978-80-7481-036-7.

LECHTA, V.(ed). *Inkluzivní pedagogika*. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-1123-5.

MERTIN, V., KREJČOVÁ, L. *Metody a postupy poznávání žáka: pedagogická diagnostika*. Vyd. 1. Praha: WoltersKluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-679-0.

STARÝ, K., LAUFKOVÁ, V. *Formativní hodnocení ve výuce*. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-1001-6.

SLOWÍK, J. Co je rozmanité a co je společné v inkluzivní škole z hlediska Ukazatele inkluze. *Pedagogická orientace*, 2018, 28.2: 213-234.

STRNADOVÁ, I; HÁJKOVÁ, V. Přípravenost pedagogů pro inkluzivní vzdělávání. *Metodický portál inspirace a zkušenosti učitelů [online].*[cit. 2016-11-27]. Dostupné z: <http://clanky.rvp.cz/clanek/k/z/9235/PRIPRAVENOST-PEDAGOGU-PRO-INKLUZIVNI-VZDELAVANI.html>, 2010.

WATKINS, A. (ed.) *Profil inkluzivního učitele*, Odense, Dánsko: Evropská agentura pro rozvoj speciálního vzdělávání, 2012, ISBN 978-87-7110-317-5.

ZILCHER, L., SVOBODA, Z. *Inkluzivní vzdělávání: efektivní vzdělávání všech žáků*. GradaPublishing, as, 2019.

Aktuální zákony a prováděcí předpisy z oblasti školské legislativy, zejména:

ZÁKON č. 561/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů (tzv. Školský zákon).

VYHLÁŠKA Č. 27/2016 SB., O vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, v platném znění.

VYHLÁŠKA Č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních v platném znění.